

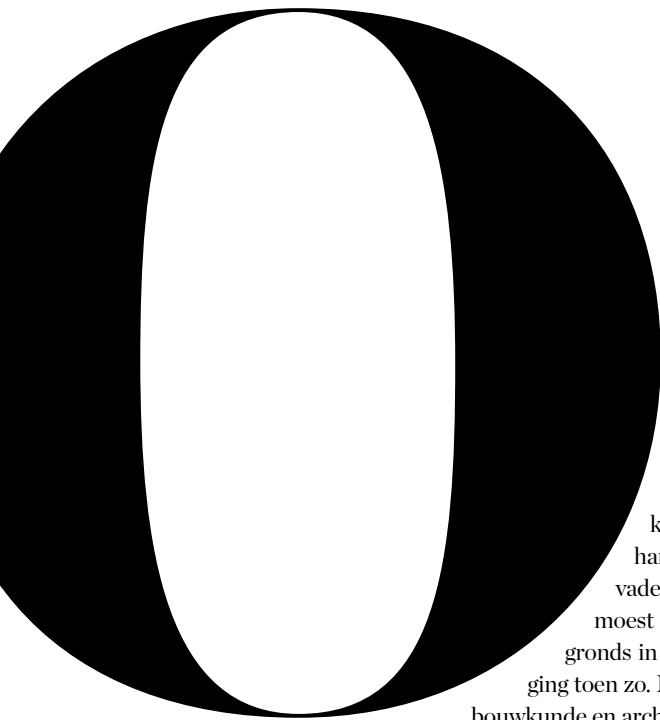

aan van

‘Met de zon in
de kop geboren’

Anya Niewierra (49) is bekend als directeur van VV Zuid-Limburg. En tegenwoordig ook als schrijfster, te beginnen met de pas verschenen literaire thriller *Vrij uitzicht*. Twee gezichten? Nog veel meer, zo blijkt.

TERST Jo Cortenraedt FOTOGRAFIE Hugo Thomassen

Opgegroeid in Kerkrade. Was dat toen ook al een stad die worstelde met haar sociale imago?

„Zeker in het begin niet. Ik kom uit een hecht gezin, had hardwerkende ouders. Mijn vader kon goed leren, maar hij moest op zijn veertiende ondergronds in de mijnen gaan werken. Dat ging toen zo. Naderhand heeft hij toch nog bouwkunde en architectuur kunnen studeren en op latere leeftijd zijn ambities redelijk kunnen waarmaken. Er was weinig inkomen thuis, maar eigenlijk had je daar als kind niet veel last van. Je leefde veel buiten. Toen heb ik een band met de natuur opgebouwd. Bovendien was Kerkrade een hechte gemeenschap. Alleen merkte ik op een gegeven moment wel dat de werkloosheid snel opliep. Dat was niet goed voor de stemming in de straat. Vanaf m'n zeventiende wilde ik daarom weg, er was weinig perspectief in de mijnstreek. Maar mijn middelbare schooltijd was voorbestemd in Kerkrade en dat was maar goed ook, want het gymnasium op Rolduc was fantastisch. Je kreeg vakken als filosofie, Grieks en Latijn. Ik was vooral goed aan de alfa-kant. Tot mijn zestiende mocht ik niet uitgaan, dus school was belangrijk in m'n leven. Maar ik heb niks gemist.”

Werd de toeristische sector dan de ontsnappingsroute?

„Ik wilde naar de kunstacademie, ik kon goed schilderen. Doe ik nu nog, voor mezelf en voor vrienden. Op de kunstacademie werd ik niet aangenomen. Mijn werk paste niet in de destijds heel abstracte principes. Uiteindelijk werd het een secretaresseopleiding, werk in de hotelsector en een studie Frans in Zwitserland. Daar was ik au pair bij een rijke bankier, Robert Chaptinel. Als au pair hoefde ik niet te poetsen of zo, ik moest oma bezighouden. Die bankier heeft een grote invloed gehad op mijn leven. Hij nam me mee naar de opera, naar musea, naar sterrenrestaurants. Hij leerde me ook de schoonheid van literatuur, door hem heb ik de liefde voor schrijven ontwikkeld. Na die periode kwam ik met een heel andere mindset terug. Ik wilde de ramen wijd openzetten en daar paste de toeristische branche wel in. Dus ging ik naar de Hogeschool voor Toerisme en Verkeer in Breda. Tijdens mijn scriptieperiode runde ik met een vriendin al een pension in Zwitserland. En daarna

ging ik werken voor het Nederlands Bureau voor Toerisme en zat ik veel in Parijs en Brussel.”

Dan is Valkenburg toch ineens weer dicht bij huis?

„Mijn terugkomst had te maken met de sociale omstandigheid van dat moment. Dan maak je keuzes in je privéleven en keer je terug. Heb toen een zijsprong gemaakt naar de uitzendbranche en heb de uitzendbureaus in Limburg voor Vedior opgezet. Maar vier jaar later zat ik bij VVV Valkenburg. Ze zochten een nieuwe directeur, de sollicitatietermijn was al gesloten. Ik heb aangedrongen bij de voorzitter om toch een gesprek te krijgen. Dat wilde hij eerst niet, maar toen ik toch bij hem even langs kon gaan, was hij snel overtuigd dat ik het moest worden. Het bestuur vroeg tijdens het officiële sollicitatiegesprek wel hoe ik de opvoeding van een kind van acht maanden meende te combineren met een dergelijke baan. Ik heb hen verteld dat mijn moeder de oppas was en heb aansluitend gevraagd of ze die vraag ook aan een man hadden gesteld.”

De VVV was in die tijd niet bepaald een wereldse organisatie?

„Nee, het was maar klein met zes mensen in dienst. Door allerlei fusies is VVV Zuid-Limburg ontstaan met nu 116 mensen, waarvan 49 in vaste dienst, plus een aantal vrijwilligers, gidsen en medewerkers van Licom. We hebben een omzet van 7,3 miljoen euro en voor tachtig procent zijn we zelfvoorzienend, halen ons geld uit commerciële activiteiten. Het werk is ook inhoudelijk flink veranderd. Uiteraard proberen we zoveel mogelijk bezoekers hiernaartoe te halen door informatie te geven, markten te bewerken, fiets- en wandelroutes uit te zetten, marketingprojecten op te zetten, enzovoorts. En ik ben ook nog 2,5 jaar voorzitter geweest van de Europese toeristische vereniging EDEN, afkorting van European Destinations of Excellence. Maar dat werd te veel met al dat gereis, ik kreeg het niet meer geregeld met mijn normale werk. Vond ik wel jammer, want het internationale spreekt me aan en gelukkig spreek ik goed mijn talen, die kun je dan heerlijk gebruiken.”

En ook nog de tijd om een dik boek te schrijven, plus een gezinsleven eropna te houden. Hoe gaat dat?

„Ik ben geboren met een enorme dosis energie. God zij dank. Schrijven is voor mij een uitlaatklep. Ik leef redelijk gezond, voor zover mogelijk, en vooral met regelmaat. Elke

‘Wonen bij de natuur vind ik belangrijk, niet het huis zelf, maar de ligging’

dag begin ik met hardlopen, dan voel ik me fit. Ik kijk nagenoeg geen tv, dat bespaart al veel tijd. Bovendien ben ik geen shopper, ik volg de mode niet bewust. Ik mediteer, doe aan yoga en ben zelden ziek. Ik ben wel een nuchter type, niet van de brandnetelthee. Ik ben pragmatisch in alles. Mensen zeuren vaak, terwijl ik meestal goede zin heb. Yes, we beginnen aan weer een nieuwe dag, die instelling.”

Past dat leven wel bij een functie waar recepties en partijen bij horen?

„Ik zit liever in de natuur dan op een receptie, maar ook daarin ben ik pragmatisch. Als het zinvol is, ga ik. Maar ik hoef dan niet te blijven naborrelen. En ik heb een kleine familiekring, een kleine vriendenkring. Dus in die zin heb ik ook niet drie keer per week een verjaardag. Nee, ik ben geen piekeraar. Natuurlijk, als er iets zou zijn met mijn gezin, dan maak ik me zorgen en wil ik meteen ingrijpen. Maar ik ga niet bewust alles beredeneren. *Glücklich ist, Wer schnell vergist*, was nicht zu ändern ist. Ik ben het prototype van de aardmens, bodembestendig: lucht, water, vuur en aarde. Ik ben wel religieus maar niet ceremonieel. Ik doe aan zen-meditatie. Iedereen mag zijn eigen leven leiden, zolang je de ander maar in zijn waarde laat.”

Hoe belangrijk zijn materiële zaken?

„Ik ben niet door geld gedreven, heb niet veel nodig. Ja, mooi wonen vind ik belangrijk. Niet zozeer het huis van binnen, maar de plek, bij de natuur. Ik wil mijn kinderen met mijn inkomen veiligheid geven. Dus ik zal niet gauw op een penthouse in de stad zitten. Maar goed eten vind ik wel belangrijk, een goed glas wijn. Maar een chique auto, dat zegt me niks.”

Dat hardlopen, elke dag, is dat fanatisme, verslaving?

„Nee, ik heb het nodig zoals eten en drinken. Misschien heeft het er onbewust ook mee te maken dat ik als kind tot mijn vierde nauwelijks kon lopen. Ik was nagenoeg kreupel. Het kostte veel operaties om mij aan het lopen te krijgen. Omdat ik veel stilzat en lag, ging ik tekenen en verhaaltjes bedenken. Misschien heb ik er ook mijn doorzettingsvermogen door gekregen. Kan niet, bestaat niet. Ik ben met de zon in de kop geboren. Maar, ik loop toch vooral omdat ik me er lekker bij voel.”

Zo'n twintig jaar op dezelfde post, er zijn geleerden die vinden dat er vaker van functie gewisseld moet worden?

„Ik vind dat raar. Typisch iets van het huidig tijdperk met zijn zappedrag. Het gaat om de kwaliteit die je levert, niet om de periode en in mijn type baan zijn inhoudelijke kennis en het hebben van een netwerk juist cruciaal. Bij familiebedrijven vindt men het helemaal niet vreemd dat iemand z'n hele leven lang directeur is. Maar zodra het bestuur vindt dat ik niet voldoe, houd ik er mee op. Ook daarin ben ik pragmatisch. In ieder geval ben ik nog gedreven. Ik voel me een rentmeester die waakt over het toerisme in Zuid-Lim-

‘Ik ben het prototype van de *aardmens*, bodembestendig: lucht, water, vuur en aarde. Ik ben wel religieus maar niet ceremonieel. Ik doe aan zen-meditatie. Iedereen mag zijn *eigen* leven leiden, zolang je de ander maar in zijn *waarde* laat’

burg. Wij zijn de eerste VVV van Nederland, daarom was koningin Beatrix ook onze gast toen wij in 2010 ons 125-jarig bestaan vierden. Ik vind het ook een invloedrijke functie, spreek met allerlei beslissers, kan met concrete ideeën komen. Waar vind je zo'n baan? Ik had naar de Randstad kunnen gaan, voor meer geld. Maar het gebeurt op ons gebied in Limburg, niet in Noord-Holland. We zijn geen underdog. Toeristisch staan wij vooraan. In 2012 werden we uitgeroepen tot het slimste bedrijf van Nederland. We zijn steeds bezig met innovatie, met moderne communicatie. Zuid-Limburg doet het in vergelijking met de rest van het land goed. Maastricht is nog altijd een grote trekpleister, het Heuvelland behoudt de natuurlijke aantrekkingskracht, Parkstad gaat hard vooruit met de grote toeristische attracties en de Westelijke Mijnstreek en Echt-Susteren pakken hun kansen langs de Grensmaas en op het smalste stukje van Nederland. Maar natuurlijk is het niet zoals vroeger, dat mensen van boven de rivieren hun vakantie automatisch bij ons doorbrengen. Ze nemen nu een goedkoop ticket naar Spanje. Dus heel Europa is onze concurrent geworden, daarom moeten we andersom redeneren en Europeanen van elders hiernaartoe halen, voor mijn part met de retourvlucht.”

Maar om met een Heerlense delegatie naar China te gaan om van daaruit toeristen hierheen te trekken, is dat niet wat al te optimistisch? Parkstad doet het goed met Snowworld, Gaia Zoo enzovoorts, maar in Europees verband valt dat toch in het niet? En als de Chinezen al komen, dan zien ze toch liever de oude stadswallen van Maastricht?

„Jawel, maar je kunt de Chinezen die in Amsterdam landen, wel ertoe verleiden om via Limburg bijvoorbeeld

‘Ik zit in het *arrière saison* van het leven, zeg maar de Indian summer. Ik vind dat dit de gouden jaren zijn. En ik ben ook niet bang voor de winter. Want je moet dankbaar zijn als je die hebt mogen bereiken’

Duitsland en Frankrijk te bezoeken. Met een tussenstop bij ons. Wij liggen namelijk op de route naar de vaste bezoeken. En als Heerlense hotels daar qua arrangement dan handig op inspelen, heb je toch een kans.”

Directeur van VVV Zuid-Limburg. Maar Maastricht valt daar niet onder, die zijn ‘op hun eigen’. Geeft dat frustraties, spanningen? Is het efficiënt?

„Vroeger waren de verhoudingen wel eens moeizaam, maar dat valt tegenwoordig wel mee. En frustrerend, nee. Natuurlijk heeft Maastricht een internationale naam en daar maak ik ook handig gebruik van. Dan praat ik in het buitenland net zo goed over Maastricht. Toeristen die het Heuvelland bezoeken, gaan natuurlijk ook naar Maastricht en andersom vaak ook. Het is één gebied. Het is nu eenmaal een status quo dat er een aparte VVV in Maastricht is. In feite is dat een politieke zaak, zoals er momenteel twee brandingorganisaties zijn. Ik werk met allebei samen. Ik ga geen energie steken in processen die ik toch niet kan beïnvloeden. Ik ben sowieso niet iemand die gauw een oordeel over van alles heeft. Ik ben meer van het waarnemen, van de harmonie. Ik bepaal mijn eigen realistische lijnen en probeer zoveel mogelijk te voorkomen dat ik in negativisme terechtkom. Ik heb wel moeite met opportunisme. Ik begrijp niet dat de regering niets doet tegen de karavane brullende motoren die op zondag door nationale landschappen zoals het Heuvelland trekken, met een hoop kabaal en stank. Daar zitten we niet op te wachten.”

Maastricht Culturele Hoofdstad was een project dat ook vanuit VVV Zuid-Limburg volop steun kreeg. Meteen vol overtuiging?

„Ja, omdat ik de kansen ervan zag. Het zou voor de hele Euregio heel goed zijn geweest. Ik heb er veel tijd in gestoken en vind het ontzettend jammer dat we het niet gehaald hebben. Het is onterecht dat de organisatie in Maastricht nadien een boel kritiek kreeg en dat er meteen budgetten

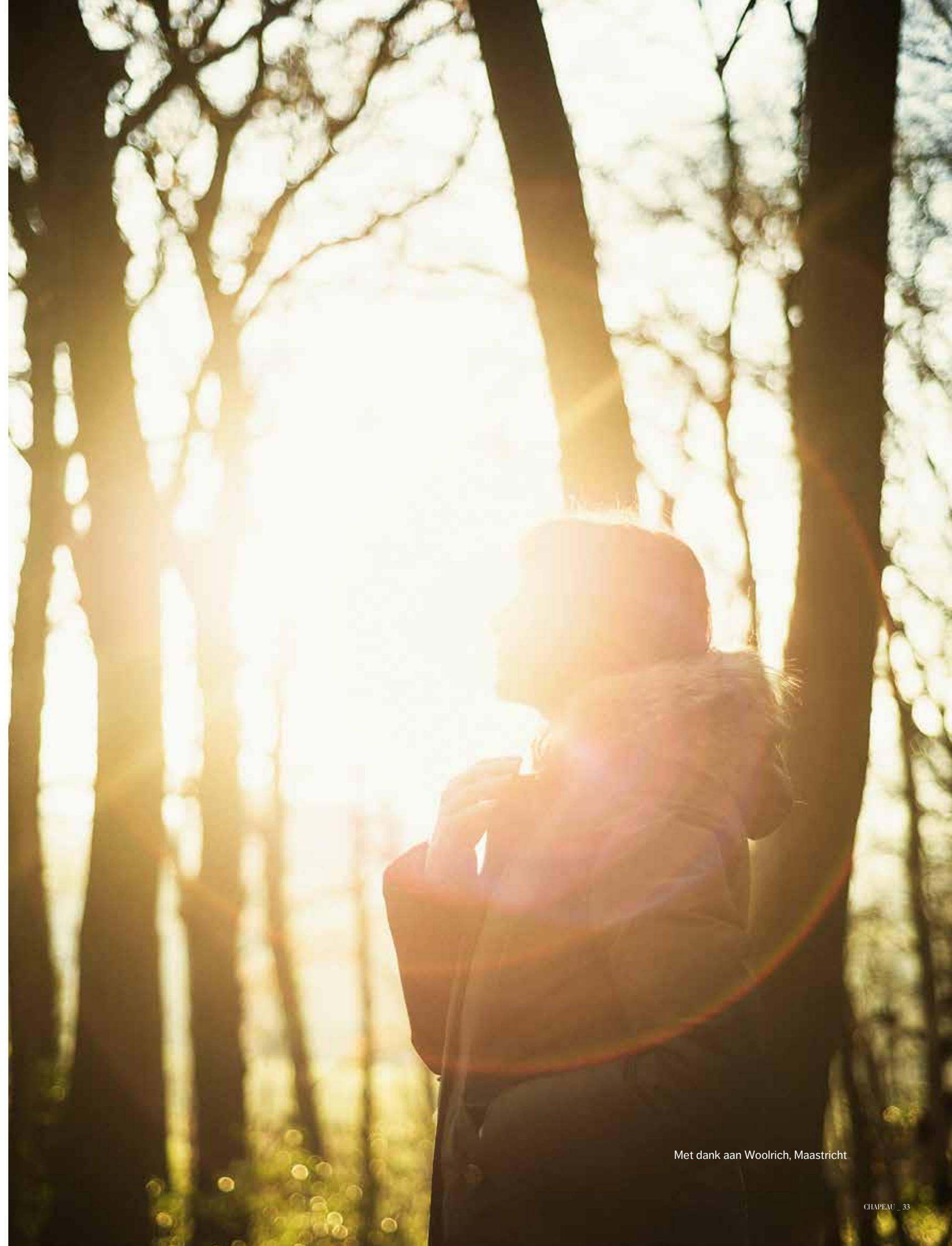
werden geschrapt. Als het Nederlands elftal zilver haalt op het WK-voetbal, dan krijgen ze een rondvaart door Amsterdam. We hadden best wat meer onze waardering voor Via 2018 mogen uitspreken, want ze hebben keihard ervoor gewerkt en hebben in ieder geval bereikt dat de contacten tussen de steden en regio's over de grenzen heen aanzienlijk versterkt zijn. Ik hoop dat dit proces niet verloren gaat en dat we die winst verzilveren in een andere concrete vorm van samenwerking. Wat ik niet helemaal kan vatten, is dat zo'n jurybeslissing zo weinig transparant verloopt, terwijl het om zo'n belangrijke titel gaat. Ik heb bijvoorbeeld meegeholpen om tot in detail in het bidboek aan te geven hoe de regio Maastricht qua toeristische infrastructuur is georganiseerd, qua aantal bedden en dergelijke. Er lagen harde criteria waar je aan moest voldoen. Nou, met alle respect voor Leeuwarden, maar kennelijk was dat achteraf dan toch niet zo belangrijk allemaal. Dat voelt een beetje vreemd. Nogmaals, niet transparant, en dat in deze tijd.”

En dan de rol van schrijver. Voor velen een verrassing, maar het zat er al lang aan te komen?

„Ik heb altijd graag geschreven, van persberichten tot rapporten. Maar ik heb nooit bewust gedacht: nou ga ik een boek schrijven. Maar toen ik jaren geleden een paar dagen bij bouwvakkers moest blijven bij ons huisje in de Franse Roussillon-streek, toen ben ik wat gedachten in een verhaallijn op papier gaan zetten. Gewoon voor mezelf. Ik merkte wel dat het vrij gemakkelijk ging.”

Het is wel meteen een dik boek?

„Nou, het verhaal is gewoon zo lang. Op een gegeven moment kreeg ik de smaak te pakken en ik ben blij dat mijn thriller is uitgegeven, dat mensen uit het vak zeggen dat ik het kan. Ik heb gelukkig ook goede recensies. Misschien komt er nog een tweede. Maar ik wil er niet mijn beroep van maken, daarvoor vind ik mijn werk te leuk. En ik heb niet de ambitie om hoge literatuur te maken. Je kunt het vergelijken met de keuken. Je hebt de *haute cuisine*, maar je hebt ook de *bonne cuisine*, zoals de Fransen zeggen. Lekker eten dus zonder al te veel trapezewerk. Nou, zo zie ik mijn boek ook. Op een gegeven moment liet het me niet meer los. Dan schreef ik tijdens verloren uren. Het uitgangspunt van het boek is eigenlijk de positie van een vrouw van rond de 50 die haar leven opnieuw moet uitvinden: waarom zijn vrouwen van mijn leeftijd zelden onderwerp voor een boek of een film? Waarom altijd alleen maar jonge vrouwen. Nee, geen frustraties, maar ik heb zoiets van: wij zijn er ook nog. Ik ben geen blutsj, zoals ze in Limburg zeggen, ik sta midden in het leven, en veel leeftijdgenoten met me. Zo voel ik het ook, ik zit in het *arrière saison* van het leven, zeg maar de Indian summer. Ik vind dat dit de gouden jaren zijn. En ik ben ook niet bang voor de winter. Want je moet dankbaar zijn als je die hebt mogen bereiken.” •

Met dank aan Woolrich, Maastricht